

Tid: 13 maj 2009 kl 17.00 – 18.05

Plats: Bolindersalen, Tekniska nämndhuset

Justerat: 25 maj 2009

Ulla Hamilton

Åsa Romson

Närvarande

Ledamöter:

Ulla Hamilton (m) ordförande
Åsa Romson (mp) vice ordförande
Hugo Nordenfelt (m)
Lena Bring (m)
Torbjörn Erbe (m)
Daniel Valiollahi (m)
Per Ola Bosson (m)
Malte Sigemalm (s)
Ulla Jöhnk (s)
Godfrey Etyang (s)
Karin Wanngård (s)
Stellan F Hamrin (v)

Ersättare:

Helena Levy (m)
Nils Ingelström (m)
Aysin Hartzell (m)
Björn Gülich (m)
Harald Eriksson (m)
Gustav Åkerblom (fp) **tjänstgörande**
Gerd Sjöberg-Granlund (s)
Hassan Said Mahamed (s)
Fredrik Canerstam (s)
Charles Berkow (mp)
Tina Kratz (v)

Förhinder har anmälts av ledamoten Karin Karlsbro (fp) samt av ersättarna Christian Carlsson (kd) och Carina Paulsson (s). Föredragande vid sammanträdet var direktör Gunnar Söderholm. Dessutom var biträdande borgarrådssekreterarna Karin Dhakal och Tobias Holdstock samt miljöförvaltningens avdelningschefer närvarande.

§ 1**Närvarorätt**

Miljö- och hälsoskyddsnamnden beslutar att medge Milla Sundström från avdelningen plan och miljö och Martin Holmstedt från avdelningen hälsoskydd närvarorätt vid dagens sammanträde.

§ 2**Justering****Beslut**

Miljö- och hälsoskyddsnamnden utser vice ordföranden Åsa Romson (mp) att tillsammans med ordföranden Ulla Hamilton (m) justera dagens protokoll.

Justering sker den 25 maj 2009.

§ 3**Föregående protokoll**

Anmäls och antecknas att det vid nämndens sammanträde den 16 april 2009 förda protokollet justerats i korrekt ordning.

§ 4**Anmälan av beslut enligt delegation**

Anmäldes beslut fattade på delegation enligt förteckning bilaga A

1 Tillsyn

- 1.1 Ansökan och anmälan
- 1.2 Regelbunden förelagd eller föreskriven rapportering från verksamhet
- 1.4 Anmälan eller information om missförhållande
- 1.5 Planerad kontroll/tillsyn
- 1.7 Tillsyn övrigt

2 Remisser

- 2.1 Kontorsyttranden till KF/KS
- 2.2 Yttranden till centrala myndigheter av enkel art
- 2.4 Yttranden över remisser från länsstyrelsen i ärenden om tillstånd till miljöfarlig verksamhet
- 2.5 Yttranden över remisser från länsstyrelsen i anmälningsärenden vattenverksamheter
- 2.8 Yttranden över remisser från stadsbyggnadsnamnden i ärenden om bygglov ifråga om ny- och ombyggnation av byggnader och lokaler m.m.
- 2.9 Yttranden över remisser från stadsbyggnadsnamnden i ärenden om detaljplaner
- 2.11 Yttranden i ärenden enligt alkohollagen

3 Allmänt

- 3.2 Avvisning av överklaganden som kommit in för sent

§ 5**Protokoll från handikappråd**

Inget nytt protokoll från handikapprådet finns att anmäla.

§ 6**Anmälan av tertialrapport I 2009**

Dnr 2009-004939-102

Beslut

Miljö- och hälsoskydds nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskydds nämnden godkänner förvaltningens förslag till tertialrapport I samt överlämnar den till kommunstyrelsen.
- 2 Nämnden begär omslutningsförändringar med 6,1 mnkr för ökade kostnader och intäkter avseende projekt inom miljömiljarden.
- 3 Nämnden begär omslutningsförändringar med 2,5 mnkr för ökade kostnader och intäkter avseende e-tjänstprojekt.
- 4 Nämnden begär omslutningsförändringar med 1,9 mnkr för ökade kostnader och intäkter avseende miljöbilsprojekten.
- 5 Nämnden begär omslutningsförändringar med 0,3 mnkr för ökade kostnader och intäkter avseende EU-projektet COHIBA.
- 6 Nämnden ansöker hos kommunstyrelsen om 15 mnkr för muddringsprojekt i Fagersjöviken, Magelungen från stadens i budget avsatta medel för vattenförbättrande åtgärder enligt bilaga 3 i rapporten.
- 7 Nämnden beslutar i enlighet med förvaltningens förslag beträffande uppföljning av miljöprogrammet enligt bilaga 4 i rapporten.
- 8 Nämnden förklarar beslutet omedelbart justerat.

Ärendets handling

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande i rubricerat ärende från den 5 maj 2009.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

- 1) Ordföranden Ulla Hamilton (m), tjänstgörande ersättare Gustav Åkerblom (fp) och ledamoten Karin Wanngård (s) föreslår att (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Åsa Romson (mp) och ledamoten Stellan F Hamrin (v) föreslår att miljö- och hälsoskydds nämnden beslutar att i huvudsak godkänna förvaltningens förslag till beslut och att uppdra till förvaltningen att i samråd med SLK redovisa miljöprogrammet på webben, samt att anföra följande:

Utefter det beslut och budgetförutsättningar som förvaltningen fått ser verksamhetsresultatet ut som det gör för första tertialet.

Vi ställer oss frågande till att målvärden på de utpekade miljöprogramsområdena leder till bättre redovisning av programmet, i de flesta fall framgår redan av miljöprogrammets delmål om det är en ökning eller minskning som önskas. Däremot uppstår problem då delmålen i få fall är tydligt kvantifierade så att man vet vilken ambitionsnivå som satts. Miljöprogrammet behöver stämmas av senast i höst för att den centrala ledningen samt nämnder och styrelser ska hinna förbättra åtgärderna så att slutmålen kan uppnås.

Omröstning

Ordföranden ställer de framlagda förslagen emot varandra och nämnden beslutar enligt Ulla Hamiltons (m), Gustav Åkerbloms (fp) och Karin Wanngårds (s) förslag till beslut.

Reservation

Vice ordföranden Åsa Romson (mp) och ledamoten Stellan F Hamrin (v) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag till beslut.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av ordföranden Ulla Hamilton (m), ledamöterna Hugo Nordenfelt (m), Lena Bring (m), Torbjörn Erbe (m), Daniel Valiollahi (m), Per Ola Bosson (m) och tjänstgörande ersättare Gustav Åkerblom enligt följande:

Miljö- och hälsoskyddsnämnden är tillsynsmyndighet när det gäller Fagersjöviken, Magelugen. Med anledning av tidsbristen i processen som föreligger ansöker miljö- och hälsoskyddsnämnden om medel hos kommunstyrelsen för muddringsprojektet. Projektet och ansökta medel kommer dock att överföras till exploateringsnämnden. Förfarandet har stämts av med stadsledningskontoret och exploateringsnämnden.

Särskilt uttalande lämnas av ledamöterna Karin Wanngård (s), Malte Sigemalm (s), Ulla Jöhnk (s) och Godfrey Etyang (s) enligt följande:

Detta ärende hade givetvis sett annorlunda ut om en socialdemokratisk budget hade fått gälla. Nämndens förebyggande arbete, liksom kommunens proaktiva och pådrivande miljöarbete – som ju till stor del också ligger på miljö- och hälsoskyddsnämnden - hade fått ett betydligt större utrymme. En socialdemokratisk majoritet hade inte heller halverat anslagen till nämnden i ett svep.

Vi anser också att det är olyckligt att nämndens kraft helt ska ägnas åt att ”jaga intäkter”. Det finns en latent motsättning mellan, å ena sidan uppdraget som myndighetsutövare, och å andra sidan den mer ”entreprenöriella” sidan av verksamhetens utveckling under det borgerliga styret. Kombinationen av myndighetsmakt och hög grad av självfinansiering kan utvecklas olyckligt, vilket det finns åtskilliga exempel på i världen.

Vi kan också konstatera att indikatorerna är framtagna utifrån det av kommunfullmäktige beslutade miljöprogrammet. Det innebär att vissa indikatorer, som skulle ha funnits med om den socialdemokratiska reservationen

hade vunnit bifall, inte finns där nu. Exempelvis när det gäller insamling av matavfall, förekomst av koppar och elektromagnetisk strålning.

§ 7

Kemikaliepakt – lägesrapportering

Dnr 2009-003741-206

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt förvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner lägesrapporteringen av arbetet med Kemikaliepakten.

Ärendets handling

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande i rubricerat ärende från den 20 april 2009.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden ställer sig bakom förvaltningens förslag till beslut.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av vice ordföranden Åsa Romson (mp) och ledamöterna Karin Wanngård (s), Malte Sigemalm (s), Ulla Jöhnk (s), Godfrey Etyang (s) och Stellan F Hamrin (v) enligt följande:

Det är positivt att samtalen mellan förvaltningen och intresserade företag om att minska spridningen av kemikalier kommit igång. Som betonades i projektet nya gifter nya verktyg behövs fler angreppssätt för att nå resultat i kemikaliepolitiken, både de som sätter stopp för oacceptabla halter och de som uppmuntrar att företag går före och utvecklar nya processer som använder mindre kemikalier. Bland kemikaliepaktens företag finns den senare kategorin och man kan fundera över om det går att utveckla incitament kopplade till tillsynen, t ex enklare procedurer, för de företag som tydligt kan visa att de tar ett extra stort ansvar för sin kemikaliehantering.

§ 8

EU-projektet SCOREPP

- åtgärder för minskade utsläpp av vattendirektivets prioriterade ämnen

Dnr 2009-003760-206

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt förvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner avrapporteringen.

Ärendets handling

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande i rubricerat ärende från den 27 april 2009.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden ställer sig bakom förvaltningens förslag till beslut.

§ 9**Årsrapport för Stockholms vattenprogram 2008**

Dnr 2009-004684-214

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt förvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner Årsrapport för Stockholms vattenprogram 2008.
- 2 Årsrapporten överlämnas till kommunstyrelsen för kännedom.
- 3 Årsrapporten överlämnas till stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden, trafik- och renhållningsnämnden, idrottsnämnden, stadsdelsnämnderna, styrelsen för Stockholm Vatten AB, styrelsen för Stockholms Hamnar AB, kommunstyrelserna i Järfälla, Sollentuna, Sundbyberg, Solna, Lidingö, Nacka, Tyresö, Haninge, Huddinge, Botkyrka och Ekerö, Länsstyrelsen i Stockholms län, Tyresås vattenvårdsförbund, Svealands kustvattenvårdsförbund, Mälarens vattenvårdsförbund, Vattenmyndigheten för Norra Östersjön samt Naturvårdsverket.

Ärendets handling

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande i rubricerat ärende från den 27 april 2009.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden ställer sig bakom förvaltningens förslag till beslut.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av vice ordföranden Åsa Romson (mp) och ledamöterna Karin Wanngård (s), Malte Sigemalm (s), Ulla Jöhnk (s), Godfrey Etyang (s) och Stellan F Hamrin (v) enligt följande:

Vi tackar förvaltningen för en utmärkt rapport och önskar att den politiska ledningen hade haft som ambition att återställa alla stadens sjöar i bra skick och då speciellt Drevviken, Magelungen, Ältasjön och Lillsjön.

§ 10**Stockholms väg mot hälsomässigt hållbara hus
– 3H projektet**

Dnr 2005-001832-111

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt förvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner anmälan av rapporten.
- 2 Nämnden uppdrar åt miljöförvaltningen att utreda vilka konsekvenser som studiens resultat ger för tillsynen på inomhusmiljöområdet.
- 3 Nämnden uppdrar åt miljöförvaltningen att återkomma om ett antal år med förslag på att genomföra en uppföljande enkät.
- 4 Nämnden uppdrar åt förvaltningen att tillsammans med stadsbyggnadskontoret, exploateringskontoret, fastighetskontoret och stadens bostadsbolag att närmare utreda förutsättningarna för att miljöklassa stadens bostadsfastigheter enligt Bygga-bo-dialogens klassningssystem.
- 5 Rapporten överlämnas till Socialstyrelsen, Boverket, Formas, Miljödepartementet, Byggsektorns Kretsloppsråd, Bygga-Bo-dialogen, Svenska Bostäder, Familjbostäder och Stockholmshem.

Ärendets handling

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande i rubricerat ärende från den 28 april 2009.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

- 1) Ordföranden Ulla Hamilton (m), vice ordförande Åsa Romson (mp), tjänstgörande ersättare Gustav Åkerblom (fp) och ledamot Karin Wanngård (s) föreslår att (se beslutet).
- 2) Ledamoten Stellan F Hamrin (v) föreslår att miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt följande:
  - 1 I huvudsak godkänna rapporten
  - 2 Ge förvaltningen uppdrag enligt följande:
    - Snarast utarbeta nya delmål för miljöprogrammet med större betoning på förekomst av kemiska ämnen
    - Med anledning av den dåliga efterlevnaden av ventilationskraven genast vidta åtgärder för att förbättra förhållandena.
    - Sätta de boende i centrum genom att förvaltningen på egen hand ser till att mätningar av den kemiska inomhusmiljön i luft och vid golv sker vid alla klagomål och utifrån vunna erfarenheter identifiera de fastigheter/områden där problem kan finnas.

- Skapa en grupp av inspektörer vid förvaltningen med grundläggande kemiska och byggnadstekniska kunskaper för arbete med sjuka hus.
- Försäkra sig om att man vid nybyggnation och omfattande ombyggnader kontinuerligt mäter fukthalt och ev. andra relevanta faktorer och att dessa rapporteras till förvaltningen.
- Tillskriva regeringen med begäran att luftkvalitetskriterier och miljökvalitetsnormer utvecklas för inomhusluft i enlighet med förslagen i förvaltningens rapport från 2003.

3 Därefter anför följande:

På 1990-talet uppdagades i hela den industrialiserade världen problem med sjuka hus pga. felaktig byggt teknik. I Stockholm omfattade detta fastigheter med 50-100.000 invånare. Kostnaderna för restaurering visade sig vara stora – i grova drag lika stora som vid nybyggnad. Trots omfattande diskussioner, undersökningar och analyser har åtgärder bara vidtagits i vissa fall och de mer generella problemen kvarstår. Den nya undersökningen visar att problemen nu är minst lika stora. Många invånare i Stockholm klagar och har klagat över situationen i just sin lägenhet utan större framgång. De flesta ger upp och flyttar till andra lägenheter och kvar blir de som är särskilt känsliga och saknar pengar för att skaffa andra lägenheter. I minst 1 bostadsbolag låter man sjuka lägenheter stå tomma istället för att sanera dem och erkänna att man har gjort en felaktig bedömning.

Det är bra att denna undersökning gjorts men den koncentrerar inte på de allvarliga kemiska problem som finns och den anger inga åtgärdsförslag. Man anger också att man kunnat korrigera för besvär orsakade av annat än lägenheten. Hur detta gått till är mycket oklart. Kemiska mätningar har utförts i begränsad omfattning och då enbart i luft. Detta har visat sig otillräckligt i många fall och rent generellt osäkert och det hade varit mycket bättre att mäta halten av relevanta gifter direkt vid golv. Dock kan konstateras att det finns ett klart samband mellan dåliga hus och astma och allergi, vilket dock var känt tidigare (Allergitutredningen 1989).

I undersökningen tonas problemen ner genom att på oklara grunder hänföra problem till individ och hushåll istället för till byggnaden. Det är dock bra att förvaltningen konstaterar att traditionella mätningar är otillräckliga och att fokus bör läggas på de hus där problem med sjuka hus påpekas. Och att undersökningar bör göras systematiskt med all intressenter inblandade. Man konstaterar också att godkända ventilationsmätningar är otillräckliga och att bättre indikatorer behövs.

Ett viktigt syfte med projektet har varit att finna bra indikatorer. Förvaltningen konstaterar att detta inte lyckats. Detta beror sannolikt på att man fokuserat på det fysiska inomhusklimatet – inte på den kemiska inomhusmiljön. Samarbetet med universitetet om kemiska ämnen förefaller lite märkligt eftersom det tycks handla om de giftiga ämnen som av Vattendirektivet klassats som problemämnen i vatten. Det hade varit mer relevant att mäta ämnen som 2-etylhexanol och n-butanol m.fl. som kan utgöra problem i inomhusluft. Man belyser inte heller förhållandena för de 6 % av stadens befolkning (40 000 människor) som är överkänsliga för störningar i inomhusmiljön och på vilka

normala gränsvärden inte kan appliceras.

Man låter de boende själva bedöma om problemen beror på lägenheten eller något annat. Detta är sannolikt ett mycket bristfälligt underlag. Det vore mer intressant att fråga de boende om när de flyttade in och när de upplevde sina problem och sen själv dra slutsatsen. Det är oklart hur selektionen av sjuka hus gått till

Det är viktigt att utredningen konstaterar att 45 % av lägenheterna hade undermålig ventilation trots att 90 % blivit godkända vid test. Detta måste kunna betraktas som en klar indikation på fusk från fastighetsägarnas sida. Det är rent funktionellt anmärkningsvärt att ventilationen i lägenheterna inte är normalfördelas utan uppvisar 2 toppar. Finns det någon förklaring till detta?

Förvaltningen konstaterar helt rimligt att fukt i byggnader är en väldokumenterad riskfaktor. En liknande mängd kemiska ämnen i bygg- och inredningsmaterial frigörs till inomhusluften och ger med fukt i byggnadsmaterial en ökad emission av kemiska ämnen. Allergierna i Sverige har mer än fördubblats under de senaste 30 åren. Detta bör ligga till grund för den fortsatta verksamheten.

Omröstning

Ordföranden ställer de framlagda förslagen emot varandra och nämnden beslutar enligt Ulla Hamiltons (m), Åsa Romsons (mp), Gustav Åkerbloms (fp) och Karin Wanngårds (s) förslag till beslut.

Reservation

Ledamoten Stellan F Hamrin (v) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag till beslut.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av ledamöterna Karin Wanngård (s), Malte Sigemalm (s), Ulla Jöhnk (s) och Godfrey Etyang (s) enligt följande:

3H-kartläggningen innebär ett värdefullt kunskapsstillskott när det gäller inomhusmiljön i Stockholms flerbostadshus. Det är viktigt att staden fortsätter detta värdefulla arbete och följer upp utvecklingen för att tillförsäkra en god boendemiljö för alla stockholmare. Det är alarmerande att andelen "riskhus" har ökat mycket kraftigt i miljonprogramsområdena sedan den förra mätningen och numera uppgår till en tredjedel av beståndet, samtidigt som andelen riskhus totalt i staden har minskat till 11 procent. Detta pekar på nödvändigheten av kraftfulla upprustningsåtgärder riktade mot ytterstaden och miljonprogramsområdena. Det är inte acceptabelt att skillnaderna i inomhusmiljö är så stora beroende på var i staden man bor.

§ 11**Luften i Stockholm 2008, årsrapport**

Dnr 2009-004134-206

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt ordföranden Ulla Hamiltons (m) och tjänstgörande ersättare Gustav Åkerbloms (fp) förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner i huvudsak förvaltningens förslag till beslut.
- 2 Nämnden beslutar att översända årsrapporten till Miljödepartementet
- 3 Därutöver anför nämnden följande:

Luftkvaliteten i Stockholm är bra, och har som framgår av rapporten under decennierna stadigt förbättrats. Skärpta avgaskrav på bilar över hela EU, trängselavgifter, en på förnyelsebara bränslen framdriven kollektivtrafik, frånvaron av tung industri i närområdet, och en tuff miljöpolitik är samtliga bidragande orsaker till detta. I dagsläget klarar Stockholm 9 utav 12 miljö kvalitetsnormer för skydd av hälsa och miljö. Det återstående problem Stockholm har gäller primärt periodvis höga halter av partiklar (PM10) på stadens hårt trafikerade gator. Experterna är eniga om att partiklarna orsakas av slitage från dubbdäck på torra, snöfria vägbanor. För att komma tillrätta med dubbdäcken behöver kommunen en utökad rådighet – antingen genom ändringar i trafikförordningen som gör det möjligt att reglera dubbdäcksanvändning på personbilar inom ramen för bestämmelserna om miljözon, eller möjlighet att bestämma över den tid dubbdäck är tillåtna. Mot bakgrund av detta anser vi att det är angeläget att Miljödepartementet i sin pågående hantering av frågan får ta del av årsrapporten.

Ärendets handling

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande i rubricerat ärende från den 20 april 2009. Förvaltningen föreslog att miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt följande:

- 1 Godkänna årsrapporten för 2008.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

- 1) Ordföranden Ulla Hamilton (m) och tjänstgörande ersättare Gustav Åkerblom (fp) föreslår att (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Åsa Romson (mp) och ledamoten Stellan F Hamrin föreslår att miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt följande:
  1. Att godkänna årsrapporten för 2008
  2. Att med anledning av rapporten tillskriva kommunstyrelsen om behovet av skyndsamma åtgärder mot dubbdäcksanvändningen.
  3. Att uppdra åt förvaltningen att vid nästa årsrapport till nämnden ange

lufthalterna för de ämnen där mätningar och bräkningar görs också i förhållande till de svenska miljökvalitetsmålen.

4. Att anföra följande:

Återigen visar mätningarna att halterna av partiklar och kvävedioxid överskrider i Stockholm. Förvaltningen hänvisar till att staden nu står bakom krav på att få en miljözon som enda åtgärd. Vi anser att en miljözon för personbilar behövs, men att det tar för lång tid att invänta statliga beslut när det gäller att minska dubbdäcksanvändningen. Kraftfulla informationsåtgärder tillsammans med kännbara extra parkeringsavgifter har goda möjligheter att rejält minska användningen av dubbdäck i centrala staden. Detta kan genomföras av staden i väntan på statliga beslut om t ex miljözon. Kombinationen av tydlig information och ekonomiska incitament har visat sig effektivt i t ex Oslo.

De mätningar och beräkningar som luftvårdsförbundet gör för de 12 miljökvalitetsnormerna bör i den årliga rapporten till nämnden även spegla hur halterna relaterar till de svenska miljökvalitetsmålen (miljömålen). För många av ämnena finns stora hälsovinster att hämta även i halter under de lagliga nivåerna. Det är rimligt att nämnden ges information kring hur halterna relaterar även till dessa mål och kan diskutera åtgärder som förbättrar för Stockholms hälsa.

3) Ledamoten Karin Wanngård (s) föreslår att miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt följande:

1. Att godkänna årsrapporten
2. Att möjligheten att införa en miljözon i Stockholm för personbilar skyndsamt utreds
3. Att inför vintern 2010 införa ekonomiska styrmedel liknande den norska modellen
4. Att därutöver anföra följande:

Som framgår av rapporten är partiklar i luften är det största enskilda miljöproblemet i Stockholms stad. Miljökvalitetsnormerna för inandningsbara partiklar (PM10) och kvävedioxid överskrider längs många av stadens gator och vägar. Det finns fortfarande medicinska oklarheter hur allvarliga dessa relativt stora partiklar, orsakade av dubbdäcken, är för människors hälsa, men att dessa är ett mycket allvarligt hälsoproblem är uppenbart och "försiktighetsprincipen" kräver att vi snarast vidtar åtgärder som kan ge resultat så fort som möjligt. Den borgerliga hanteringen av dessa allvarliga hälsoproblem har hittills varit mycket valhänt och otydlig, både lokalt i Stockholm och i regeringskansliet.

Vi anser att man skyndsamt både skall utreda möjligheterna att införa en miljözon med förbud mot dubbdäck i hela Stockholm, och redan inför vintern 2010 införa ekonomiska styrmedel i enlighet med den norska modellen. Det sistnämnda vet vi kommer att innebära en minskning av dubbdäcksanvändningen till 15-20 % i staden.

Fortsatta långbänkar i detta ärende, i enlighet med annan borgerlig miljöpolitik, kommer att medföra att 10 000-tals Stockholmare de närmaste åren kommer att få en förkortad livstid samt i andra fall en allvarligt försämrad hälsa och livskvalitet.

Omröstning

Ordföranden ställer de framlagda förslagen emot varandra och nämnden beslutar enligt Ulla Hamiltons (m) och Gustav Åkerbloms (fp) förslag till beslut.

Reservation

Vice ordföranden Åsa Romson (mp) och ledamoten Stellan F Hamrin reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag till beslut.

Ledamöterna Karin Wanngård (s), Malte Sigemalm (s), Ulla Jöhnk (s) och Godfrey Etyang (s) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till Karin Wanngårds förslag till beslut.

§ 12

Yttrande över överklagande av nämndens beslut att lämna klagomål på dålig ventilation utan åtgärd samt beslut att lämna nytt klagomål utan åtgärd. Remiss från länsstyrelsen

Dnr 2005-005608-350

Dnr 2009-001067-630

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt förvaltningens förslag:

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar dels, i ärendet om yttrande till länsstyrelsen (dnr 2005-005608-350) enligt följande:

- 1 Nämnden yrkar att länsstyrelsen avslår överklagandet och fastställer nämndens beslut från den 24 april 2007 med avseende på ventilation och buller i klagandes bostad.
- 2 Nämnden yrkar att de nya uppgifterna som inkommit i ärendet angående fukt- och mögelskada i lägenheten inte ska läggas till i föreläggandet daterat den 27 november 2007. De nya uppgifterna inklusive analysvaren påverkar inte nämndens beslut.
- 3 Som grund för yrkandena åberopar nämnden vad som anförs i förvaltningens tjänsteutlåtande.
- 4 Förvaltningschefen uppdras att företräda nämnden i ärendet.

dels, i ärendet om förnyad olägenhetsanmälan (dnr 2009-001067-630) enligt följande:

- 5 Nämnden lämnar det förnyade olägenhetsärendet, avseende dålig ventilation, fukt och buller i lägenheten, utan åtgärd.

Ärendets handling

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande i rubricerat ärende från den 28 april 2009.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Ulla Hamilton (m), vice ordförande Åsa Romson (mp), tjänstgörande ersättare Gustav Åkerblom (fp) och ledamot Karin Wanngård (s) föreslår att miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att avgöra ärendet vid dagens sammanträde.
- 2) Ledamoten Stellan F Hamrin (v) föreslår att miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att återremittera ärendet samt att därutöver anföra följande:

Zoran Markovic framförde klagomål mot miljö i lägenheten i oktober 2005. Han har fortfarande inte kunnat bo där. Med tanke på de kostnader detta medför måste man i avsaknad av andra uppgifter anta att problemen är betydande.

Problemen i lägenheten beror antagligen i första hand på mögelsporer och/eller gifter skapade av tidigare fuktskador. Om sådana problem finns löser man dem inte med fuktmetning eller bättre ventilation. Man blir inte sjuk av dålig ventilation. Mögelsporer har konstaterats i lägenheten i höga halter år 2006 liksom bristande ventilation. Av vad som framgår av ärendet har inte ens ventilationsproblemen åtgärdats efter 4 år. Det enda som gjorts är att man efter 4 år planerar en renovering.

Enligt förvaltningen har mögelskada inte konstaterats i lägenheten. Detta stämmer inte med redogörelsen i ärendet (se ovan) och borde därför undersökas vidare (jmf också nedan)!

Vilka metoder användes vid undersökningen; fukthalt, svamp/mögelprovtagning, kemisk luftmätning, kemisk golvmätning eller bara s.k. okulärbesiktning. Finns protokoll från denna besiktning (redovisas inte)?

Vid besiktning i februari 2009 av Anticimex var ventilationen klart bristfällig och mögelsporer förekom. Anticimex förordade en större teknisk utredning av orsak och omfattning av *Stachybotrys* och *Scopulariopsis*. Halten av *Cladosporium* var 5 ggr högre i inomhusluften, vilket inte kan förklaras med halter i utomhusluften. Även IVL – landets kanske mest välrenommerade och dessutom halvstatliga konsultbolag - skriver att mögelhalten kan indikera fuktskada. Har den klagande drabbats av några sjukdomssymptom och stämmer dessa med de som Anticimes redogör för?

Förvaltningen skriver att uppmätta halter är fullkomligt betydelselösa, vilket står i kontrast mot bl.a. IVL:s utlåtande.

Vi föreslår därför återremiss för att utreda dessa skillnader i bedömning samt för att klarlägga varför det kan anses acceptabelt att ventilationen efter 4 år fortfarande inte fungerar tillfredsställande. Det är förvånande att ett ärende kan avslutas innan åtgärder vidtagits och uppmätta brister avhjälpes.

Omröstning

Ordföranden ställer förslagen emot varandra och nämnden beslutar att avgöra ärendet vid dagens sammanträde. Därefter beslutas i enlighet med kontorets förslag till beslut.

Reservation

Ledamoten Stellan F Hamrin (v) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag till återremiss.

§ 13**Skrivelse om "Sjuka hus" från vänsterpartiet**

Dnr 2009-001064-207

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt förvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Ärendets handling

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande i rubricerat ärende från den 28 april 2009.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

- 1) Ordföranden Ulla Hamilton (m), vice ordförande Åsa Romson (mp), tjänstgörande ersättare Gustav Åkerblom (fp) och ledamot Karin Wanngård (s) föreslår att (se beslutet).
- 2) Ledamoten Stellan F Hamrin (v) föreslår att miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att besvara skrivelsen enligt följande:

Förvaltningen anser inte att begreppet sjuka hus bör användas. Vi anser tvärtom att så bör ske för att tydliggöra problemet och eftersom begreppet enligt förvaltningens egen rapport om 3H sedan länge är en internationellt etablerad benämning (SBS – Sick Building Symptoms). Vi anser också att kunskapen om ämnen som orsakar dessa problem är stor nog – om än totalt sett otillräcklig – för att kunna använda begreppet.

Vid tidigare undersökningar har rimligen särskilda fastigheter, lägenheter och skolor identifierats som problem utifrån uppmätta värden. Hur många av dessa enskilda fall har åtgärdats på ett kontrollerat sätt?

Vi delar inte synpunkten att orsaken till problemen inte klarlagts. Det finns en rad utredningar, rapporter och troligen också tidigare tjänsteutlåtanden som klarlagt detta. En betydande del av problemen beror på spackel och limmade mattor i kombination med fukt och penetration av bl.a. betong. Kaseinet i flytspackel spelar här ingen roll men ammoniak som kunde avges från kasein vid nedbrytning utgjorde en enkel och bra indikation på att problem förekom. Detta är nu tyvärr inte fallet.

Vi vill veta i vilka tidigare fall som höga halter av gifter som härrör från denna typ av nedbrytning har förekommit.

Förvaltningen svarar inte direkt på frågan om hur klagomål från andra bostadsinnehavare hanterats. Enligt de uppgifter vi har finns ett antal sådana anmälningar som inte lett till någon åtgärd från förvaltningens sida. Man anger att det finns ytterligare 5 anmälningar från Tre Portar.

Vi önskar en lista på de klagomål som inkommit under de senaste 2 åren.

Miljöförvaltningen säger att det inte finns någon långsiktig plan för det fortsatta arbetet. Ingår inte detta i det 5-åriga miljöprogrammet?

Beträffande problemen med Skarpnäcks allé 22 vill vi återigen påpeka att den anvisade lägenheten visserligen är bra men bara hälften så stor som den ursprungliga. Problemen beror med stor sannolikhet inte på den dåliga ventilation som fastighetsägaren först nu i efterhand erkänner har funnits, utan sannolikt på giftemission från golvet i köket. Det borde vara relativt enkelt att ta bostadsinnehavarens uppgifter på allvar och mäta detta problem och inte andra.

Det förefaller egendomligt att alla berörda instanser är nöjda med fastighetsägarens svar som bl.a. innebar att ventilation var fullgod, när fastighetsägaren själv efter instansernas svar plötsligt bytte ut samtliga fläktar i det aktuella huset, vilket också väsentlig förbättrade ventilationen. En fullgod ventilation var ju förutsättningen för att de tidigare gjorda åtgärderna i lägenheten skulle ha någon som helst effekt. Om förändringen inneburit någon förbättring ur giftsynpunkt vet vi fortfarande inte, varken i den aktuella lägenheten eller den utrymda strax bredvid.

Vi begär också att man vid inspektionen av övriga 5 lägenheter mäter gifthalten vid golv i alla lägenheter och att en av de boende accepterad firma då får göra jobbet.

Omröstning

Ordföranden ställer de framlagda förslagen emot varandra och nämnden beslutar enligt Ulla Hamiltons (m), Åsa Romsons (mp), Gustav Åkerbloms (fp) och Karin Wanngårds (s) förslag till beslut.

Reservation

Ledamoten Stellan F Hamrin (v) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag till beslut.

§ 14

Remiss av Naturvårdsverkets förslag till ny förordning om miljö kvalitetsnormer för utomhusluft - Genomförande av direktiv 2008/50/EG samt MIKSA-förslaget. Remiss från kommunstyrelsen

Dnr 2009-003307-217

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt förvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden överlämnar och åberopar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
- 2 Nämnden förklarar beslutet omedelbart justerat.

Ärendets handling

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande i rubricerat ärende från den 27 april 2009.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden ställer sig bakom förvaltningens förslag till beslut.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av vice ordföranden Åsa Romson (mp) och ledamoten Stellan F Hamrin (v) enligt följande:

Vi välkomnar ett införande av miljö kvalitetsnorm för PM 2,5 i svensk lagstiftning. Vi anser att det är angeläget att bibehålla de skärpningar av nivåer och tillkommande mätparameter för luftkvalitet som införts tidigare i Sverige. Det är angeläget både ur ett folkhälsoperspektiv och också ett miljöperspektiv.

Det var bra att miljödepartementet inte lyssnade på kraven från de borgerliga partierna i Stockholm om att Sverige skulle ansöka om en tidsfrist för att skjuta på införandet av direktivet. En tidsfrist ger fel signaler om vikten att komma tillrätta med de negativa effekter luftföroreningarna orsakar och riskerar att försena de insatser som måste till för att nå ett långsiktigt hållbart samhälle.

§ 15

Redovisning av tillsynsarbetet i stadens naturreservat 2008

Dnr 2009-004494-216

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt förvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner miljöförvaltningens redovisning.
- 2 Redovisningen översänds till länsstyrelsen, exploateringsnämnden, trafik- och renhållningsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och Stadsmuseet samt till stadsdelsnämnderna i Skarpnäck, Skärholmen, Bromma, Hässelby-Vällingby, Spånga-Tensta och Rinkeby-Kista.

Ärendets handling

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande i rubricerat ärende från den 27 april 2009.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden ställer sig bakom förvaltningens förslag till beslut.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av vice ordföranden Åsa Romson (mp) och ledamöterna Karin Wangård (s), Malte Sigemalm (s), Ulla Jöhnk (s), Godfrey Etyang (s) och Stellan F Hamrin (v) enligt följande:

Förvaltningen påtalar att stadsdelsnämndernas bristande resurser innebär svårigheter att upprätthålla en optimal skötsel av naturreservaten. Den borgerliga majoriteten har förändrat fördelningsnyckeln så att vissa grönområden får del av mindre resurser till skötsel än tidigare. Detta är en oroande utveckling. Det är viktigt att bevara Stockholms natur- och kulturreseptat med de möjligheter till

rekreation och välbefinnande de innebär. Till detta måste stadsdelsnämnderna ha tillräckliga resurser.

§ 16

Förslag till program för ny tunnelbanesträckning mellan Odenplan och Karolinska, i stadsdelen Vasastaden, dp 2009-01007-54.

Remiss från stadsbyggnadskontoret

Dnr 2009-003752-251

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt förvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden åberopar förvaltningens tjänsteutlåtande och tillstyrker fortsatt planläggning enligt programmet.
- 2 Nämnden förklarar beslutet omedelbart justerat.

Ärendets handling

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande i rubricerat ärende från den 29 april 2009.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden ställer sig bakom förvaltningens förslag till beslut.

§ 17

Miljöprofilområden. Miljöstadsdelar i världsklass.

Remiss från kommunstyrelsen

Dnr 2009-004028-217

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt förvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar överlämna och åberopa föreliggande tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Ärendets handling

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande i rubricerat ärende från den 28 april 2009.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Ulla Hamilton (m) och tjänstgörande ersättare Gustav Åkerblom (fp) föreslår att (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Åsa Romson (mp) föreslår att miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att i huvudsak bifalla förvaltningens förslag till remissvar, samt att anföra följande:

Det är mycket positivt att Stockholm arbetar för att nya stadsutvecklingsområden får en stark miljöprofil. Många rekommendationer kring den konkreta

utformningen är tydligt framåtsyftande i det gemensamma tjänstemannaförslaget och särskilt fokus på livsstilsfrågor välkomnar vi. Det är dock beklagligt att det flera år efter att fullmäktiges beslut om att miljöprofilsområden ska utses är det endast för ett område som staden har påbörjat analysen hur miljöprofilen bör utformas.

Det program som ska vidareutvecklas av exploateringsnämnden måste innehålla konkreta målsättningar och krav, inom alla områdena energianvändning, transporter, klimatanpassning, kretslopp och livsstilsfrågor. Det måste också innehålla ett tydligt uppföljningsystem samt en strategi för hur man hanterar situationen ifall någon part inte lever upp till målsättningarna.

Trots att all erfarenhet kring miljöstyrning talar för att miljöprogrammet måste fastställas tidigt i planeringsprocessen så ska detta för Norra Djurgårdsstaden som vi förstår det läggas på de redan befintliga planerna, åtminstone för delar av området. Mål om klimatanpassning som kräver nytänkande kring grönstruktur och våtmarker blir svåra att få till om inte programarbetet delvis görs om. Om alltför stor hänsyn tas när miljöprogrammet fastslås till redan gjort programarbete riskerar miljöprofilen i Norra Djurgårdsstaden bli mer en fråga om marknadsföring än genomgående profil.

Som förvaltningarna påpekar är det oklart hur de övergripande målen för Norra Djurgårdsstaden om CO₂-nivåer ska mätas och därmed hur man når måluppfyllnad. Vidare speglar dessa mål dåligt viktiga miljövärden som minskade kemikalieflöden vid byggande och effektiv avfallshantering och bör därför kompletteras. Det föreslagna målet att Norra Djurgårdsstaden ska vara fossilbränslefri 2030 bör höjas. 2030 anser vi att hela staden behöver vara fossilbränslefri.

Miljöprofilsarbetet visar också på behovet att ha tydliga basnivåer för byggandet i Stockholm. Programmet för miljöanpassat byggande utgjorde tidigare en sådan bas som gällde allt byggande på stadens mark. Kretsloppsrådets förslag till nationella riktlinjer för byggandet är framtaget av byggbranschens aktörer och innebär en rejäl förbättring när det gäller energieffektivitet jämfört med dagens nationella regelverk: Det är bra att nationella aktörer tagit hand om det arbetet och att Stockholm återigen kan använda sig av en standard/checklista för miljöpåverkan vid byggande. Miljöprofilsområdena måste dock gå längre för att utgöra 'spets'.

Vi välkomnar att miljöförvaltningen vill ta en viktig roll och det är bra att berörda nämnder och bolag ska vara delaktiga i framtagandet i programmet. Det bör innebära att berörda nämnder får programförslaget på remiss. En politisk styrgrupp bör också knytas till projektet.

- 3) Ledamöterna Karin Wanngård (s) och Stellan F Hamrin (v) föreslår att miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att i huvudsak godkänna förvaltningens förslag till beslut och att en miljöprofilering sker även av två befintliga stadsdelar, samt att därutöver anföra följande:

De flesta stockholmare bor inte, och kommer inte att bo, i nybyggda stadsdelar. Det är därför en fråga av största vikt att även delar av det befintliga

bostadsbeståndet miljöprofileras. Särskilt välkommet vore det att satsa på miljöprofilering i ytterstaden, inte bara som en del av en i och för sig nödvändig upprustning, utan också som en satsning i sig för att öka ytterstadens attraktivitet.

För att stadsdelar ska kunna miljöprofileras på bästa sätt är det viktigt att staden äger marken där exploateringen sker. Det är bara på det sättet staden har kontroll över att den bästa miljöanpassningen verkligen sker.

Omröstning

Ordföranden ställer de framlagda förslagen emot varandra och nämnden beslutar enligt Ulla Hamiltons (m) och Gustav Åkerbloms (fp) förslag till beslut.

Reservation

Vice ordförande Åsa Romson (mp) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag till beslut.

Ledamöterna Karin Wanngård (s), Malte Sigemalm (s), Ulla Jöhnk (s), Godfrey Etyang (s) och Stellan F Hamrin (v) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till Karin Wanngårds (s) och Stellan F Hamrins (v) förslag till beslut.

§ 18

Rapport från tillsynsprojekt på små verkstäder i Hässelby, Vällingby, Vinsta och Högdalen

Dnr 2009-004632-642

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt förvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner rapporten av tillsynsprojektet.
- 2 Verkstadsrapporten överlämnas till deltagande verksamheter, Stockholm Vatten AB, trafik- och renhållningsnämnden samt branschföreningar.

Ärendets handling

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande i rubricerat ärende från den 16 april 2009.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden ställer sig bakom förvaltningens förslag till beslut.

§ 19

Utredning om att göra Energicentrum till en permanent verksamhet

Dnr 2009-006577-212

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt ordföranden Ulla Hamiltons (m) och tjänstgörande ersättare Gustav Åkerbloms (fp) förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner i huvudsak förvaltningens förslag till beslut punkten 1.

- 2 Nämnden avslår punkterna 2 och 3 i förvaltningens förslag.
- 3 Nämnden beslutar att översända redovisningen till kommunstyrelsen
- 4 Nämnden anför därutöver följande:

Kommunfullmäktige gav i budgeten för 2009 miljö- och hälsoskyddsnämnden i uppdrag att utreda ett eventuellt permanentierande av Energicentrum. Vi anser att redovisningen utgör ett bra underlag för kommunfullmäktiges budgetarbete inför budgetperioden 2010. Det är emellertid inte aktuellt att nämnden i detta skede tar ställning för enskilda förslag. Det kan vara frestande att utan vidare förespråka det tredje mest omfattande alternativet, men i dessa tider är det viktigt att det tas ett helhetsgrepp på hela stadens ekonomi, och att vi tar ett ansvar för stockholmarnas skattepengar. Det helhetsgreppet och det ansvaret, hanteras i budget 2010

Ärendets handling

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande i rubricerat ärende från den 27 april 2009.
Förvaltningen föreslog att miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt följande:

- 1 Godkänna förvaltningens redovisning av uppdraget.
- 2 Översända redovisningen till kommunstyrelsen för ställningstagande.
- 3 Förorda det tredje alternativet vid en permanentning av verksamheten.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Ulla Hamilton (m) och tjänstgörande ersättare Gustav Åkerblom (fp) föreslår att (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Åsa Romson (mp) och ledamöterna Karin Wanngård (s) och Stellan F Hamrin (v) föreslår att miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar i enlighet med förvaltningens förslag till beslut.

Omröstning

Ordföranden ställer de framlagda förslagen emot varandra och nämnden beslutar enligt Ulla Hamiltons (m) och Gustav Åkerbloms (fp) förslag till beslut.

Reservation

Vice ordförande Åsa Romson (mp) och ledamöterna Karin Wanngård (s), Malte Sigemalm (s), Ulla Jöhnk (s), Godfrey Etyang (s) och Stellan F Hamrin (v) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till Åsa Romsons, Karin Wanngård och Stellan F Hamrins förslag till beslut.

§ 20**Strategi för elbilar och laddhybrider**

Dnr 2009-004321-211

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt ordföranden Ulla Hamilton (m) och tjänstgörande ersättare Gustav Åkerbloms (fp) förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att godkänna rapporten med förslag till en elbilsstrategi och laddhybrider.
- 2 Nämnden beslutar att översända rapporten till kommunstyrelsen för godkännande.
- 3 Nämnden anför därutöver följande:

Miljöförvaltningen lämnar en utmärkt redovisning av de utmaningar som finns för att kunna introducera elbilar i Stockholm i en större skala. Ärendet visar tydligt att det är väsentligt att också andra aktörer i staden involveras eftersom såväl stadsbyggnads- som trafikfrågor berörs. Dessutom behövs en ekonomisk analys för att strategin ska kunna förverkligas. Mot bakgrund av detta borde kommunstyrelsen ge berörda förvaltningar i uppdrag att ta fram en strategi. Vi anser att miljöförvaltningens förslag till strategi skulle fungera som ett bra underlag i detta arbete, men en strategi för staden måste ha en bredare förankring i stadens förvaltningar och bolag. En bredare beredning borgar för detta.

Ärendets handling

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande i rubricerat ärende från den 27 april 2009. Förvaltningen föreslog att miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt följande:

- 1 Godkänner förslaget till strategi för elbilar och laddhybrider.
- 2 Föreslå att kommunstyrelsen antar förslaget till elbilstrategi.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

- 1) Ordföranden Ulla Hamilton (m) och tjänstgörande ersättare Gustav Åkerblom (fp) föreslår att (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Åsa Romson (mp) och ledamöterna Karin Wanngård (s) och Stellan F Hamrin (v) föreslår att miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att godkänna förslaget till strategi med följande tillägg:

1. Att elen som offentligt erbjuds bilister att ladda i Stockholm är miljömärkt
2. Att anföra följande:

Att driva fordon med el är många gånger ett energieffektivare alternativ än flera av dagens motoriserade transportalternativ. Men precis som med förhållandet mellan vete-etanol och sockerrörs-etanol beror miljöbelastningen från el-bilar även på insatsvaran för elen. Ordinarie marginal-el i Sverige (dvs kol/gaskraft) eller kärnkraftsel ger betydligt större total miljöbelastning än el från modern förnyelsebar energi. För etanol är det en självklarhet att

Stockholm verkar för att det tas fram en hållbarhetscertifiering som underlag till offentliga upphandlingar, på samma sätt bör stöd till offentligt laddbar el kopplas till hållbarhetskriterier.

För el finns en fungerande och bra märkning i Sverige, bra miljöval. Denna bör användas för att de framtida elbilskonsumenterna ska kunna känna sig trygga med att deras miljöpåverkan är minsta tänkbara.

Omröstning

Ordföranden ställer de framlagda förslagen emot varandra och nämnden beslutar enligt Ulla Hamiltons (m) och Gustav Åkerbloms (fp) förslag till beslut.

Reservation

Vice ordförande Åsa Romson (mp) och ledamöterna Karin Wanngård (s), Malte Sigemalm (s), Ulla Jöhnk (s), Godfrey Etyang (s) och Stellan F Hamrin (v) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till Åsa Romsons, Karin Wanngård och Stellan F Hamrins förslag till beslut.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av tjänstgörande ersättare Gustav Åkerblom (fp) enligt följande:

Miljöförvaltningens redovisning visar vilka utmaningar som finns när det gäller introduktionen av elbilar i Stockholm. Det gäller allt från juridiska aspekter till mer praktiska frågor så som var och hur elbilar ska laddas. Det berör flera förvaltningar och bolag. Men frågan om elbilar får inte bara handla om juridik och teknik, den handlar också om medborgarnas bekvämlighet och tillgänglighet. Därför bör kommunledningen besluta att staden tar fram en strategi för hur elbilsintroduktionen ska gå till och vad som behöver göras. Folkpartiet vill dessutom att staden inrättar en elbilskommision med bred representation för att påskynda och förbereda omställningen till den nya generationen bilar och för att garantera att detta sker i dialog med medborgarna.

§ 21

Slutrapport från tillsynskampanj om bygg- och rivningsavfall

Dnr 2008-010335-206

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt ordföranden Ulla Hamilton (m) och tjänstgörande ersättare Gustav Åkerbloms (fp) förslag till beslut:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner i huvudsak förvaltningens förslag till beslut.
- 2 Förvaltningen uppdras att, tillsammans med berörda förvaltningar i staden, undersöka möjligheten att använda den av byggbranschen och Kretsloppsrådets gemensamt överenskomna norm för rivning ("*Avfallshantering vid byggande och rivning- Kretsloppsrådets riktlinjer*") som krav vid sådant arbete i staden.
- 3 Nämnden anför därutöver följande:

Tillsynskampanjen tyder på att det inte är ovanligt med brister i hanteringen av farligt avfall och egenkontrollen vid hantering av bygg- och rivningsavfall. Med tanke på mängden byggprojekt som pågår och planeras runt om i staden är det viktigt att det miljöfarliga avfallet hanteras riktigt.

Under åren 2004 – 2006 har Kretsloppsrådet arbetat med att ta fram riktlinjer för byggsektorns avfallshantering. Kretsloppsrådets riktlinjer ”Avfallshantering vid byggande och rivning” innebär en tolkning av lagstiftningen utifrån rådets ambitioner i sitt ”Miljöprogram 2010”, och ska vara dels branschnormerande och dels kunna hänvisas till i avtalstexter, samt tillämpas för sektorns hantering av avfall från byggande och rivning. Genom att riktlinjerna blir allmänt kända och tillämpade av entreprenörernas personal, av fastighetsägare och konsulter, vill de öka återvinning och energiutvinning och ta hand om farligt avfall på ett miljöriktigt sätt. Vi anser därför att berörda förvaltningar borde undersöka möjligheterna att använda riktlinjerna som norm då tillstånd ges för rivande och byggande i staden för att därigenom förbättra förutsättningarna för att avfallet tas om hand på ett säkert sätt.

Ärendets handling

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande i rubricerat ärende från den 17 april 2009. Förvaltningen föreslog att miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt följande:

- 1 Godkänna rapporten av tillsynskampanjen.
- 2 Överlämna rapporten till stadsbyggnadskontoret, exploateringskontoret och trafikkontoret samt Naturvårdsverket, branschorganisationer och till de verksamhetsutövare som ingått i kampanjen.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden ställer sig bakom ordföranden Ulla Hamiltons (m) och tjänstgörande ersättare Gustav Åkerbloms (fp) förslag till beslut.

§ 22

Förvaltningschefens deltagande i C40-möte i Seoul

Dnr 2009-005275

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt förvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner förvaltningschefens resa till Seoul.

Ärendets handling

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande i rubricerat ärende från den 6 maj 2009.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

Nämnden ställer sig bakom förvaltningens förslag till beslut.

§ 23**Fyllnadsnominering till handikapprådet**

Dnr 2009-005280-100

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt förvaltningens förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att utse Pelle Kanbjer från SDF, Stockholms dövas förening, till ny ledamot i fastighetsnämndens och miljö- och hälsoskyddsnämndens gemensamma handikappråd enligt nominering från HSO Stockholms stad.

Ärendets handling

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande i rubricerat ärende från den 28 april 2009.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden ställer sig bakom förvaltningens förslag till beslut.

§ 24**Deltagande i slutseminarium för 3H-projektet****Beslut**

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar enligt Åsa Romsons (mp) förslag:

- 1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att ledamöter och ersättare får delta i slutseminarium för 3H-projekt med arvodering.

Nämndens behandling av ärendet**Framlagda förslag till beslut**

Nämnden ställer sig bakom Åsa Romsons (mp) förslag till beslut.

§ 25**Övrigt**

Gustaf Landahl tjänstgör i förvaltningschefens ställe den 18-20 maj 2009 och Margareta Widell tjänstgör i förvaltningschefens ställe den 21-22 maj 2009.

Håkan Andersson, avdelningschef för verksamhetsstöd, informerar om vilka medel som nämnden beviljats för utveckling av e-tjänster.

Vid protokollet

Maria Stigle